

PAMOKOS, VEIKLOS PLANAS

I PAMOKOS TEMA: *KRAŠTOVAIZDŽIO ĮVAIROVĖ SAUGOMOSE TERITORIJOSE*

KLASĖ: 9-10

IŠ BENDRŪJŲ PROGRAMŲ:

UGDOMOS MOKINIŲ KOMPETENCIJOS BENDROSIOS

mokėjimo mokytis – avarankiškai atlikdami užduotis mokosi ieškoti informacijos, ją apibendrinti;

komunikavimo – analizuoja naują informaciją, mokosi ją klasifikuoti, vertinti, interpretuoti ir apibendrinti; bendraudami su mokytojais ir kitais mokiniais, specialiste (-u) vedančia (-u) pamoką, ugdomosi informacijos perteikimo gebėjimus;

socialinė - bendraudami suvokia kas yra bendruomenė, formuojasi savo tapatybę su gyvenamąja aplinka, ugdomosi pagarbą gamtai;

pažinimo – mokiniai stebi ir pažįsta, tyrinėja ir atranda gamtinę, socialinę ir kultūrinę aplinką, priima apgalvotus sprendimus.

DALYKINĖS:

Mokiniai mokosi skirti skirtingus kraštovaizdžio tipus, paaiškina ir argumentuoja valstybinių parkų išskirtinę vertę.

NAMŲ DARBAI

1. Suraskite 5 senas nuotraukas (internete, laikraščiuose, seni šeimos albumai ir pan.), kuriose užfiksuotos Vilniaus miesto žymios vietos. Suraskite tiksliai nuotraukose užfiksuotas vietas ir pasistenkite tą vietą nufotografuoti tuo pačiu kampu kaip ir jūsų rastoje nuotraukoje (atlikite kraštovaizdžio fotofiksaciją, kaip pasirinktos vietos atrodo dabar). Turint nuotraukas įvertinkite ir aprašykite kaip pasikeitė kraštovaizdis, įvardinkite kokios priežastys lėmė pasikeitimą.

* Namų darbų užduočiai parengti papildomai rekomenduojama susipažinti su konkurso „Laikas keičia žemę“ rezultatais:

http://www.am.lt/VI/article.php3?article_id=12153
(žiūrėta 2018-01-15, lietuvių kalba)

MOKYMOSI UŽDAVINIAI

- Nagrinėdami ekspozicijoje pateikiamą informaciją, žemėlapius, nuotraukas, dalyvaudami interaktyvios smėlio dėžės pristatyme, atlikdami kraštovaizdžio formavimo užduotis gebės apibūdinti Lietuvos saugomų teritorijų kraštovaizdžio įvairovę;

- Analizuodami ekspozicijoje pateikiamą informaciją apie saugomų teritorijų išskirtinę vertę apibūdins kraštovaizdžio ypatybes;

- Analizuodami naują informaciją ne tradicinėse erdvėse mokysis ją klasifikuoti, vertinti, interpretuoti ir apibendrinti;

VEIKLAI ĮGYVENDINTI NAUDOJAMI VIETOVĖS OBJEKTAI/MUZIEJAUS EKSPONATAI

1. 1 veikla - ekskursija vedama saugomų teritorijų Nacionalinio lankytojų centro ekspozicijoje, taip pat gamtos klasėje prie interaktyvios smėlio dėžės.

2. 2 veikla - ekspozicijos 1, 7 (išskirtinės vertės erdvė).

INTEGRACIJA:

Vardinė (nurodomos temos)

Geografija: saugomos teritorijos, aplinkosauga, kraštovaizdis.

Tarpdalykinė (nurodomos temos kituose dalykuose)

1. Pilietiškumo pagrindai: tėvynės kraštovaizdžio išskirtinumo pažinimas, savo krašto tradicijų puoselėjimas.

2. Lietuvių kalba ir literatūra: skaitymo gebėjimų ugdymas, kalbos raiška.

TRUKMĖ

Interaktyvios pamokos trukmė – 1 valanda 15 minučių.

VIETA

Saugomų teritorijų Nacionalinis lankytojų centras, (Antakalnio g. 25, Vilnius)

Pamoka vedama visoje ekspozicijoje.

MOKYMOŠI VEIKLOS

1. ĮVADAS (5min):

Mokiniam̄s pristatomos pamokos uŹduotys, išdalinamos priemonės – mokiniuŹ darbo lapai (1 priedas), paaiškinama kaip orientuotis ir kaip elgtis Nacionalinio lankytojuŹ centro erdvėse. Nurodomas laikas, per kurį mokiniai turi atlikti pateiktas uŹduotis ir vieta, kurioje juŹ lauks centro specialistas.

2. 1 VEIKLA. INFORMACIJOS PATEIKIMAS (40min)

Nacionalinio lankytojuŹ centro specialistas praveda paŹintinę ekskursiją po ekspoziciją, supaŹindina su kraštovaizdŹio formavimo interaktyvia smėlio dėŹe, saugomuŹ teritorijuŹ išskirtine verte bei kraštovaizdŹio tipais.

3. 2 VEIKLA, PRAKINĖ UŹDUOTIS (20min)

Mokiniai atlieka uŹduotis pateiktas mokiniuŹ darbo lape (1 priedas).

4. APIBENDRINIMAS (10 min)

VeikluŹ apibendrinimas, išvadų formulavimas. Namų darbų uŹduoties pristatymas.

REFLEKSIJA

- Apibendrinama pamoka, mokiniai patys įsivertina kaip jiems sekėsi priimti naują informaciją netradicinėje erdvėje, atlikti uŹduotis. Aptaria kokius gali išskirti mokymosi netradicinėje erdvėje privalumus ir trūkumus.

NAUDINGOS NUORODOS MOKYTOJUI

- Aplinkos ministerija. Kraštovaizdis - http://www.am.lt/VI/rubric.php3?rubric_id=1032 (Źiūrėta 2018-01-15, lietuvių kalba).

- Europos kraštovaizdŹio konvencija - <http://www.am.lt/VI/index.php#r/1653> (Źiūrėta 2018-01-15, lietuvių kalba).

- Lietuvos kraštovaizdŹio įvairovė 1/2013. KraštovaizdŹio paŹinimo pradŹia - <http://www.am.lt/VI/index.php#a/12930> (Źiūrėta 2018-01-15, lietuvių kalba).

- Lietuvos Respublikos nacionalinis kraštovaizdŹio tvarkymo planas - <http://www.am.lt/VI/index.php#a/17734> (Źiūrėta 2018-01-15, lietuvių kalba).

- Valstybinė saugomuŹ teritorijuŹ tarnyba prie aplinkos ministerijos. KraštovaizdŹio svarba saugomose teritorijose - http://www.vstt.lt/VI/article.php?article_id=807 (Źiūrėta 2018-01-05, lietuvių klaba)

INFORMACIJA MOKYTOJUI!

Į pamoką būtina išankstinė registracija.

Registracija nurodytais kontaktais: (85) 2728497, lankytojucentras@vstt.lt

Pamokos kaina 1 mokiniui – 1 euras

PRIEDAI

1. Mokinio darbo lapas.

2. Lietuvos kraštovaizdŹio struktūra, paveikslas.

3. Lietuvos nacionalinio kraštovaizdŹio tvarkymo planas, KraštovaizdŹio morfologinė struktūra.

MEDŹIAGĄ PARENGĖ

Agnė Jasinavičiūtė, Dėstomas dalykas “Saugomos teritorijos” (Vilniaus universitetas, lekt. doktorantė)

Kristoforas nusivylęs pažvelgė į karalių ir pareiškė:

– Jei taip labai bijai velnio, vadinasi, jis už tave stipresnis. Todėl palieku tavo pilį, nes juk sakiau, kad noriu tarnauti pačiam stipriausiam pasaulio valdovui. Viso gero, jūsų šviesybe. Einu ieškoti velnio ir jam tarnauti.

Kristoforas paliko dvarą ir leidosi ieškoti velnio. Jis atkako į gūdžią dykvietę, kurioje buvo įsikūrusi grėsmingų kareivių gauja. Sargybiniai atvykėlių sustabdė ir nuvedė pas vadą. Šio veidas buvo žiaurus, apžėlęs barzda, o akys degė pykčiu.

– Kur eini? – suurzgė vadeiva tokiu balsu, kad nuo jo stingo kraujas.

– Ieškau velnio, nes noriu jam tarnauti, – atsakė Kristoforas.

Siaubūnas suprunkštė ir tarė:

– Aš esu tas, kurio ieškai.

Kristoforas, nudžiugęs, kad pagaliau surado galingiausią pasaulio karalių, prižadėjo amžinai jam tarnauti. Tačiau vieną dieną, Kristoforui su velniu žingsniuojant gatve, jie išvydo kryžių. Velnias ėmė muistytis, leisti keistus garsus, o galiausiai metėsi bėgti kiek kojos neša, pavymui keldamas dulkių debesis. Blogiausia buvo tai, kad Kristoforas turėjo sekti jam iš paskos ir klibinkščiuoti siauru akmenuotu keliuku, kad netektų vėl praeiti pro kryžių. Tą patį vakarą Kristoforas, vis dar negalėdamas atsigauti po nuostabos, paklausė velnio, kodėl šis netikėtai puolęs bėgti ir iš patogaus kelio pasuko vingiuotą žvyrkelį. Velnias nenorėjo atsakyti, bet Kristoforas pagrasino:

– Jei neatsakysi, aš tave paliksiu.

Savo nelaimėi velnias paaiškino:

– Vieną dieną prie kryžiaus buvo prikaltas žmogus, vardu Jėzus. Todėl kiekvieną sykį vos pamatęs kryžių, aš išsigąstu ir sprunku.

Tada Kristoforas tarė:

– Vadinasi, tas Jėzus yra daug galingesnis už tave, jei vos pamatęs jį primenantį ženklą dedi į kojas. Dabar suprantu, kad nesi pats stipriausias karalius pasaulyje. Tu man melavai. Viso labo, šėtone. Einu ieškoti Jėzaus.

Tačiau ieškant kelio pas Jėzų Kristoforui teko keliauti labai ilgai.

Galiausiai jis sutiko atsiskyrėlį, kuris papasakojo jam Jėzaus Kristaus istoriją, davė perskaityti Evangeliją ir išmokė milžiną tikėjimo tiesų. Kristoforas įdėmiai klausėsi, paprašė, kad jį pakrikštytų, ir prižadėjo iš visų jėgų ištikimai tarnauti Jėzui.

– Karalių, kuriam trokšti tarnauti, reikia pagerbti dažnai pasninkaujant, – pridūrė atsiskyrėlis.

– Liepkite man padaryti ką kita, nes pasninkauti neįstengsiu, – nesivaržydamas paprašė Kristoforas.

– Taip pat reikės daug melstis, – tęsė atsiskyrėlis.

– Neįstengsiu ir šito, – nuoširdžiai prisipažino Kristoforas. Tuomet atsiskyrėlis ištiesė ranką:

– Matai šią upę, kurioje ne vienas nuskendo, bandydamas ją perplaukti?

– Taip.

– Jei jau esi toks aukštas ir drūtas, eik prie upės ir padėk žmonėms per ją keltis. Jėzus būtinai įvertins šią tarnystę ir, turint galvoje Jo gerumą bei kilnumą, galbūt ateis tau pasakyti.

– Tokia tarnystė kaip tik man, – sutiko Kristoforas.

Milžinas nusileido prie sraunios verpetuojančios upės, dalijusios lygumą į dvi dalis, ir susirentė sau ten trobelę, iš jauno medžio kamieno pasidirbdinęs tvirtą lazdą, kad brisdamas vandeniui galėtų pasiremti, jis ėmė kelti žmones per brastą.

Tas, kuriam prireikdavo persikelti per upę, pašaukdavo gerąjį milžiną ir šis, užsikėlęs keliauninką ant pečių, pernešdavo jį į kitą krantą. Dėl naujojo savo karaliaus nors jo dar nebuvo matęs – Kristoforas kuo ištikimiausiai vykdė prisiimtą pareigą.

Prabėgo keletas mėnesių. Vieną dieną, ilsėdamasis troboje, Kristoforas išgirdo jį šaukiantį vaikišką balselį.

– Kristoforai, atėik ir pernešk mane per upę.

Kristoforas išėjo į lauką, bet aplinkui nesimatė nė gyvos dvasios. Gūžtelėjęs pečiais jis grįžo į vidų. Tačiau netrukus ir vėl išgirdo tą patį balselį. Ir vėl išskubėjo lauk, bet ir tuo metu nieko nerado. Jam įžengus į trobą, vaikiškas balselis jį pašaukė trečią kartą. Galiūnas trečią kartą išėjo į lauką ir šį sykį ant upės kranto išvydo berniuką. Vaikas labai mandagiai paprašė Kristoforo perkelti jį į kitą krantą.

– Išdaigininke, tu toks mažutis, kad tavęs nė nepastebėjau! Man pats metas pamiklinti kojas, – maloniai tarė Kristoforas. Viena ranka užsikėlė vaikelį ant pečių ir pasiramsčiuodamas lazda įbrido į upę. Tačiau štai vanduo ėmė kilti, o vaikas tapo sunkus tarsi švinas. Kristoforas buvo apdovanotas ypatinga jėga, bet kuo giliau jis brido į upę, tuo grėsmingiau sukuriavo vanduo, o vaikelis taip slėgė pečius, kad galiūnui linko keliai. Keletą kartų Kristoforas vos neparklupo. Jam atrodė, kad šis žygis, kuriam reikėjo neapsakomų pastangų, niekada nesibaigs. Irdamasis ranka, jis vargais negalais pasiekė kitą krantą, nuleido berniuką ant žemės ir išsekęs suklupo ant žolės.

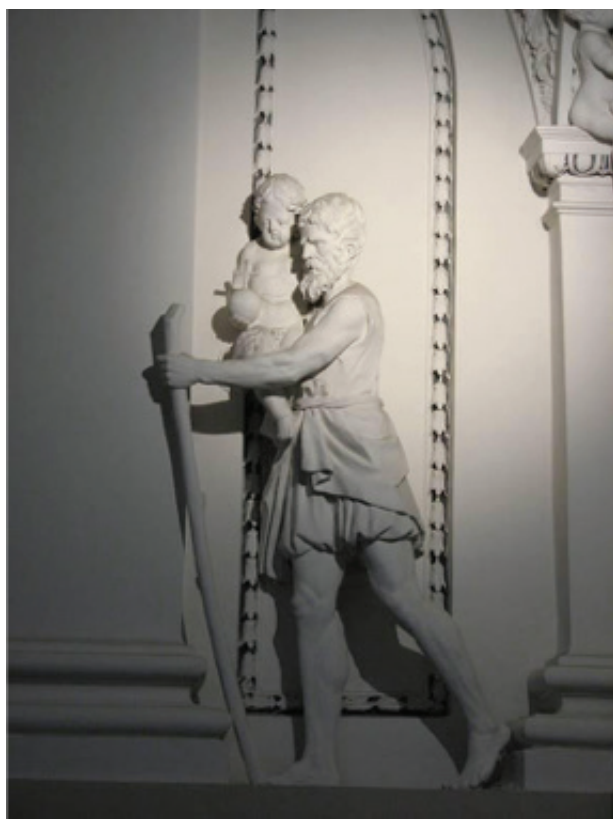
– Vaikeli, – dūsavo milžinas, – per tave buvau atsidūręs didžiuliame pavojuje: tu toks sunkus, kad man atrodė, jog ant pečių nešu visą pasaulį.

Berniukas šypsodamasis pažvelgė jam tiesiai į akis ir tarė:

– Nesistebėk, Kristoforai. Tu nešei ant pečių ne tik visą pasaulį, bet ir Tą, kuris jį sukūrė: aš esu Jėzus – karalius, kuriam prižadėjai tarnauti. O kad įtikėtum mano žodžiais, duosiu tau ženklą: kai parbrisi atgal, įsmeik savo lazda prie trobos ir rytojaus rytą ją rasi žydinčią bei apkibusią vaisiais. Tai pasakęs, vaikelis išnyko. Kristoforas pakluso. Grįžęs prie savo trobelės, įsmeigė į žemę lazda, o kitą dieną rado ją sužaliavusią ir linkstančią nuo vaisių.

Šaltinis: <http://mintys.lt/tikejimas/legenda-apie-sventaji-kristofora>

ŠV. KRISTOFORO SKULPTŪRA VILNIAUS ŠV. PETRO IR POVILO BAŽNYČIOJE

Šaltiniai: <https://kultura.lrytas.lt/meno-pulsas/2015/11/08/news/vilniaus-sv-petro-ir-povilo-baznycia-tarp-graziausiu-pasulyje-2855282/>; <https://www.madeinvilnius.lt/naujienos/gyvenimas/siandien-vilniaus-globejo-sv-kristoforo-diena/>

1 uždutis. Vaikščiodami po Vilniaus šv. Petro ir Povilo bažnyčią, apžiūrėkite interjerą. Užpildykite lentelę ir apibūdinkite architektūros stilių.

1 lentelė. Architektūros stilius

Interjeras	
Architektūriniai elementai: formos, geometrinės figūros, bokštai, kupolai, arkos	
Langai: forma, ar kuriami vitražai, kas vaizduojama vitražuose	
Puošyba: kokios medžiagos naudojamos, kokie elementai matomi	
Meno kūriniai: paveikslai, skulptūros, kas vaizduojama, kas simbolizuojama.	
Įspūdis, kurį sukelia architektūros paminklas	

2 užduotis. Vaikščiodami aplink Vilniaus šv. Petro ir Povilo bažnyčią, apžiūrėkite eksterjerą. Užpildykite lentelę ir apibūdinkite architektūros stilių.

2 lentelė. Eksterjeras

Eksterjeras	
Architektūriniai elementai, puošyba: formos, geometrinės figūros, bokštai, kupolai, arkos	
Įspūdis, kurį sukelia architektūros paminklas	

3 uždauotis. Remdamiesi užpildytomis 1 ir 2 lentelėmis apibūdinkite baroką – architektūros ir dailės stilių.

Barokas – tai architektūros ir dailės stilius, vyravęs XVII–XVIII a., kuriam būdinga_____
